

Home>Taking legal action>Legal systems - EU and national>**National specialised courts**

Национални специализирани съдилища

Bulgaria

Този раздел предоставя информация за специализираните съдилища в българската съдебна система. Специализирани съдилища В Република България няма специализирани трудови, морски, търговски или други видове съдилища.

Административни съдилища

В Република България през 2006 г. с приемането на новия Административно-процесуален кодекс е създадена система от административни съдилища. Административното правораздаване включва 28 административни съдилища на окръжно ниво и Върховен административен съд.

Административни съдилища

На административните съдилища са подведомствени всички дела по искания за:

издаване, изменение, отмяна или обявяване на нищожност на административни актове;
обявяване на нищожност или унищожаване на споразумения по Административно-процесуалния кодекс;
защита срещу неоснователни действия и бездействия на администрацията;
защита срещу незаконно принудително изпълнение;
обезщетения за вреди от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на административни органи и длъжностни лица;
обезщетения за вреди от принудително изпълнение;
обявяване на нищожност, обезсилване или отмяна на решения, постановени от административните съдилища;
установяване неистинността на административни актове по Административно-процесуалния кодекс.
Всеки може да предяви иск, за да установи съществуването или несъществуването на едно административно право или правоотношение, когато има интерес от това и не разполага с друг ред за защита.

Делата по оспорване на индивидуални административни актове се разглеждат от административния съд по седалището на териториалната структура на администрацията на органа, издал оспорения акт, в чийто район се намира постоянният или настоящият адрес или седалището на жалбоподателя. Тези дела се разглеждат от административния съд, в района на който е седалището на органа, издал оспорения индивидуален административен акт, когато:

актът има няколко адресати с постоянен или настоящ адрес в райони, различни от района на териториалната структура на администрацията на органа, издал акта;
администрацията на органа, издал оспорения акт, няма териториална структура.

Делата по оспорване на общи административни актове се разглеждат от административния съд, в района на който е седалището на органа, издал оспорения акт.

Делата се разглеждат от Административния съд - град София, когато седалището на органа, издал оспорения административен акт, е в чужбина. Исковите за обезщетения се предявяват пред съда по адреса или седалището на жалбоподателя и когато са съединени с оспорване по ал. 1 - 4. Когато компетентният съд не може да разгледа делото, Върховният административен съд постановява изпращането му в равен по степен административен съд.

Не подлежат на съдебно обжалване административните актове, с които непосредствено се осъществяват външната политика, отбраната и сигурността на страната, освен ако в закон е предвидено друго.

Върховен административен съд

На Върховния административен съд са подсъдни:

оспорванията срещу подзаконовите нормативни актове, освен тези на общинските съвети;
оспорванията срещу актовете на Министерския съвет, министър-председателя, заместник министър-председателите и министрите;
оспорванията срещу решения на Висшия съдебен съвет;
оспорванията срещу актове на органите на Българската народна банка;
касационни жалби и протести срещу първоинстанционни съдебни решения;
частни жалби срещу определения и разпореждания;
молби за отменяне на влезли в сила съдебни актове по административни дела;
оспорванията срещу други актове, посочени в закон.

Във Върховния административен съд има колегии, които се ръководят от председателя или негов заместник, който може да председателства съдебни състави от съответната колегия. В колегиите има отделения.

Други специализирани съдилища

Военни съдилища

Историята на военните съдилища започва на 1 юли 1879 год. През 1956 г. военните съдилища се реструктурират по армии в градовете София, Пловдив, Сливен, Варна и Плевен, където съществуват и до днес.

Военен съд

Военен съд

Военият съд разглежда като първа инстанция наказателни дела за престъпления, извършени от военнослужещи, генерали, офицери и лица от сержантския и редовия състав от други министерства и ведомства и граждански лица на служба в Министерството на отбраната, в Българската армия и в структурите на подчинение на министъра на отбраната, в Националната служба за охрана, в Националната разузнавателна служба, при или по повод изпълнение на службата им. За тези дела второинстанционен съд е Военно-апелативният съд. Компетентността на военните съдилища е определена с Наказателно-процесуалния кодекс. Те са със статут на окръжни съдилища. **Военно-апелативният съд** е един и разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на военните съдилища от цялата страна.

Специализиран наказателен съд

Специализираният наказателен съд е създаден със Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, обн. в ДВ, бр. 1/2011г. Той е единствен на територията на Република България и е приравнен на окръжен съд, със седалището в гр. София. Компетентността на специализирания наказателен съд се определя със закон. В чл. 411а от Наказателно-процесуалния кодекс са изчерпателно изброени дела за престъпления, които са подсъдни на Специализирания наказателен съд - основно извършени от организирани престъпни групи или по поръчение на такива.

Специализираният наказателен съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

Апелативният специализиран наказателен съд разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на специализирания наказателен съд. Седалището му е в София.

Апелативният специализиран наказателен съд се състои от съдии и се ръководи от председател. Касационният съдебен контрол върху актовете на Апелативния специализиран наказателен съд се осъществява от Върховния касационен съд, който е висшата съдебна инстанция по наказателни дела.

Арбитражен съд при Българска Търговско-промишлена палата (АС при БТПП)

АС при БТПП разрешава граждански спорове, както и спорове за попълване празнини в договори или приспособяването им към нововъзникнали обстоятелства, независимо от това, дали седалището или местожителството на едната или и на двете страни е в Република България.

АС при БТПП затвърди позицията си на най-важната арбитражна институция в България, ползваща се с доверие благодарение на високо професионалната си дейност в областта на разрешаването на правни спорове. АС при БТПП решава между 250 и 300 спора годишно – както международни, така и вътрешни. 82% от вътрешните дела се разглеждат в 9-месечен срок, а 66% от международните дела се разглеждат в срок до 12 месеца.

Същевременно **Арбитражният съд** е активно ангажиран в усъвършенстване на законодателството в областта на арбитража. Неарбитраруеми остават само споровете относно вещни права върху недвижими имоти, за издръжка или за права, произтичащи от индивидуално трудово правоотношение, както и неимуществените и семейноправни спорове.

Правна база данни

Интернет страници на съдилищата

Всеки един съд в България разполага с интернет страница, на която може да бъде намерена информация за структурата и дейността на съда, както и информация за текущи или вече приключили дела и друга полезна информация, достъпна за всички.

На интернет страницата на **Висшия съдебен съвет** може да бъде намерен подробен списък със съдилищата в България, както и техните адреси и интернет страници (достъпни само на български език).

Актовете на съдилищата се публикуват незабавно след постановяването им на интернет страницата на съответния съд при спазване изискванията на **Закона за защита на личните данни** и **Закона за защита на класифицираната информация**.

Актовете по дела, които засягат гражданския или здравния статус на лицата, се публикуват без мотивите им.

Повече полезна информация може да бъде намерена на следните интернет страници:

Върховен административен съд

Военен съд

Арбитражен съд при Българска Търговско-промишлена палата (АС при БТПП)

Международен арбитражен съд

Последна актуализация: 29/06/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия.

Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.